

YANGIN DAVRANIŞLARI

30°C ve üstü sıcaklık orman yangınları için tehlikeyi işaret eder. Yaz aylarında, özellikle nem düşük, sıcaklık fazla ve rüzgâr hızı yüksek ise 14-17 saatlerinde orman yangınları için alarmda olmamız gerekmektedir.

Nem oranının azalması **%20 ve altına düşmesi** yanma olayını kolaylaştırır. Havadaki nispi nem düşünce yakıtlardaki nem oranı da düşer.

Rüzgârın hızı ve yönü yangının büyümesinde çok önemli unsurdur. Rüzgarın saatteki **hızı 30 km ve üstü** ise yangını körük etkisiyle ortama bol oksijen sağladığı için büyütür. Karalardan denizlere esen rüzgarlar daha az rutubet içerdiği için daha tehlikelidir. (Poyraz)Rüzgâr gündüzleri yamaç yukarı, akşam saatlerinden sonra yamaç aşağı doğru eser.

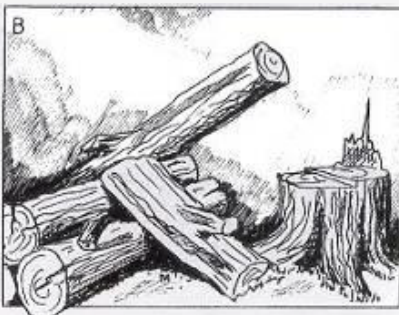
Yangınların yayılışı , hızı ve büyüklüğü üç faktöre bağlıdır.

- 1.Yanıcı Madde Özellikleri
2. Arazi Yapısı
3. Hava Koşulları

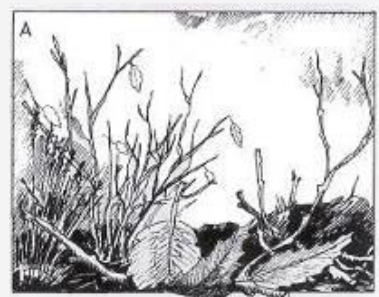

1-Yanıcı Madde Özellikleri

Orman örtüsünü oluşturan **ağaç, ağaççık ve çalı gibi yanıcı maddelerin cinsi, yaşı, sıklığı, kapallığı, karışıklığı, devamlılığı, inceliği veya kalınlığı, miktarı, nem oranları** gibi faktörlere göre yangınlar farklı seyreder. Bazı ağaçlar daha kolay, bazıları daha uzun sürede, bazıları ise yüksek enerji ile yanarlar. Bu nedenle yanıcı maddelerin yanma özellikleri iyi bilinmelidir.

Kalın Yanıcı Maddeler

İnce Yanıcı Maddeler

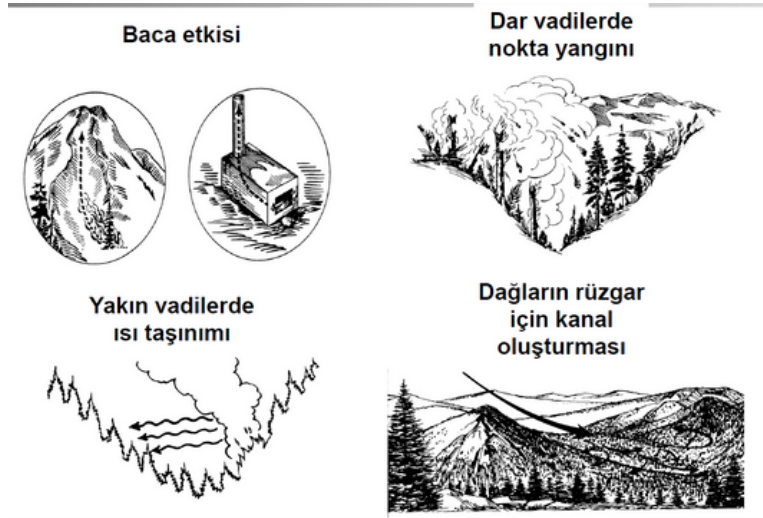
! Yanıcı madde miktarı yangının yayılışını ve açığa çıkan enerji miktarını belirler.

2- Arazi Yapısı (Topoğrafya)

Arazinin düz veya engebeli oluşu, eğimi, bakışı gibi faktörler çok önemlidir.

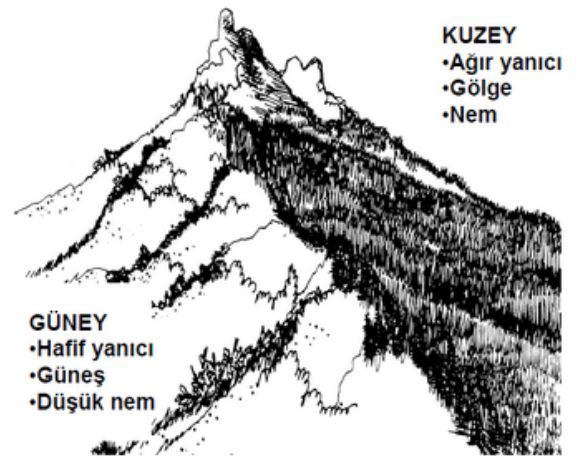
- Düz arazilerde yangın tahmin edilebilir şekilde ilerler, ancak eğimli arazilerde yangının hızı, eğim arttıkça daha da artar.
- Vadilerde veya dere içlerinde rüzgâr hızlanabilir ve yön değiştirebilir.
- Yangınlar genelde gündüzleri yukarıya, geceleri ise yukarıdan aşağıya doğru hareket ederler.
- Sırtlarda rüzgâr etkisini azaltır, yangına daha kolay müdahale edilir.
- Kanyon yangınları baca gibidir, oldukça tehlikelidir. Gaz patlamaları, taş düşmeleri görülebilir.
- Bakı önemlidir. Güney bakılar kuzey bakılara göre kolay ısınır ve nem daha düşüktür.
- Alçak rakımlarda (400 metreye kadar) yangınlar daha çok görülür.
- Düz arazilerde; yangınlar rüzgarsız şartlarda dairesel, rüzgarlı havalarda ise rüzgar ilerleme yönüne doğru elips ya da yelpaze şeklinde gelişir.

2.1.Vadiler

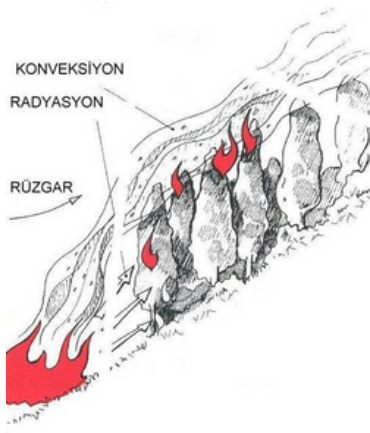

2.2.Bakılar

Bakı, alandaki **rüzgar durumu** ve **güneş radyasyonu** miktarındaki çeşitlilikle ilgilidir. Yangın meteoroloji koşulları, düşük nem ve yüksek düzeydeki güneş radyasyonu bakı üzerinde gerçekleşen hızlı tutuşmaya yardımcı olur. Bakıya bağlı olarak yanıcı madde tipi ve özelliklerinde önemli değişiklikler olmaktadır. Bu değişikliklerin temelinde **güneşlenme, sıcaklık ve rüzgardaki farklılıklar** yatmaktadır.

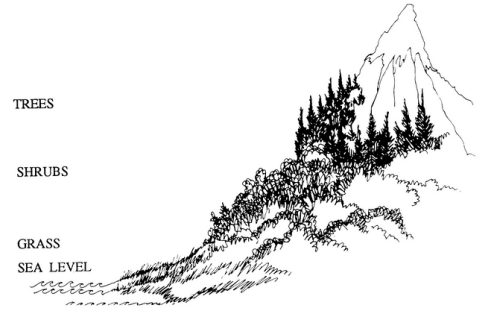
2.3 Eğim

Eğim yangın davranışını iki şekilde etkiler.

- Yangının yayılma oranını
- Yangının yayılma yönünü

2.4 Yükselti

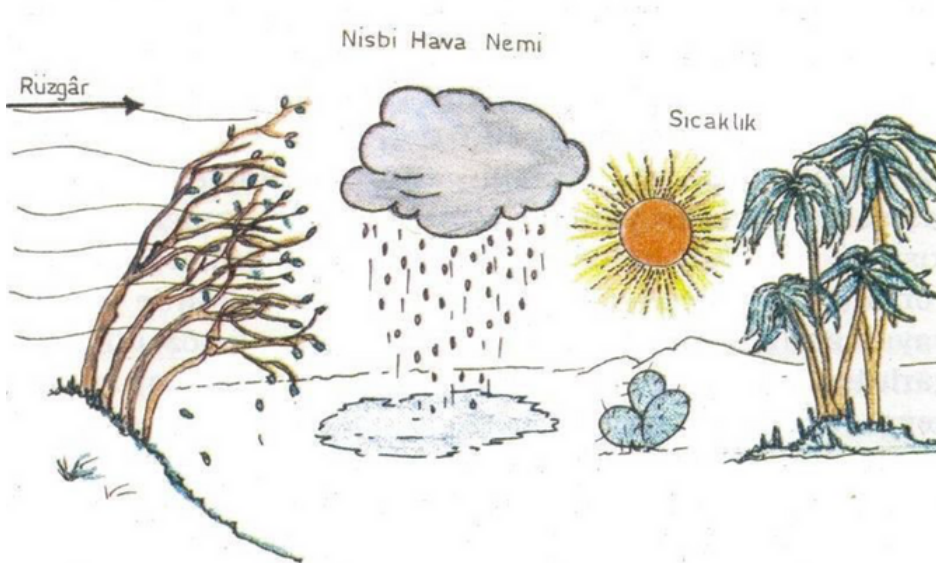
Dağların tepeleri ile vadi tabanları günün 24 saatinde değişen yanma koşullarına sahiptir. Gündüzleri vadi tabanındaki hava daha fazla ısınır ve hafifliği nedeniyle yükselir. Geceleri ise, güneş radyasyonu olmadığından ağır hava kitleleri vadi tabanına doğru akar. Bu değişimin sonucu olarak yaz gecelerinde vadi tabanının sıcaklığı dağların tepelerine göre daha düşüktür.

3- Hava Şartları (Meteorolojik Değerler)

-Rüzgarın hızı ve yönü: Saatteki hızı 30 km ve üstü olan rüzgarlar, başlayan bir yangını körük etkisiyle ortama bol oksijen sağladığı için büyütür. Karalardan denizlere doğru esen rüzgarlar, nemi de azalttığından daha tehlikelidir.

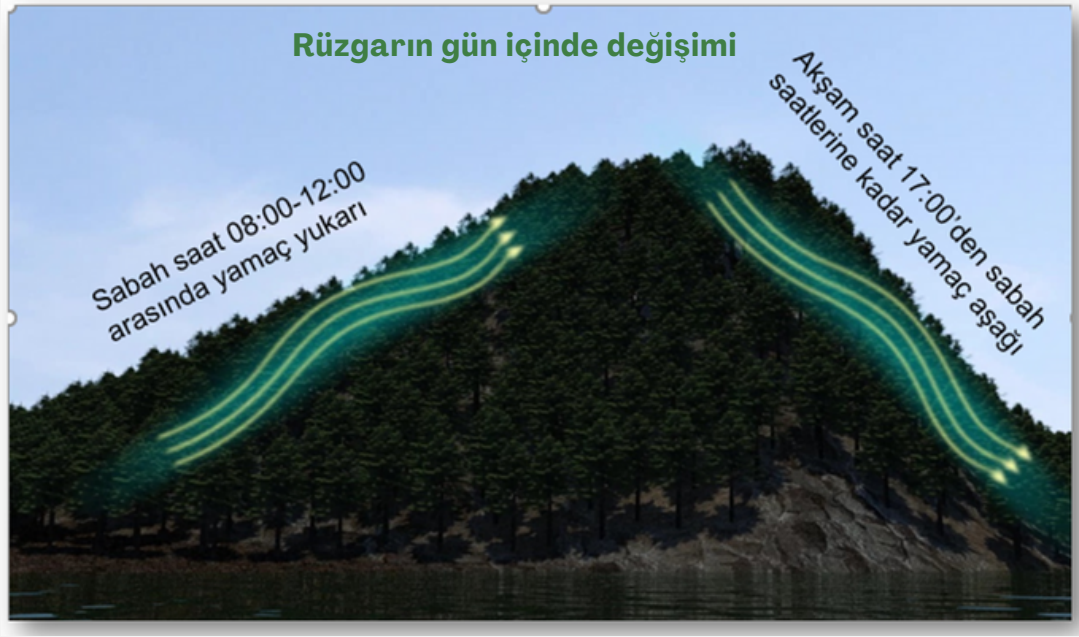
- Yüksek sıcaklık: 30 °C ve üstü sıcaklıklar orman yangınları için tehlikeyi işaret eder.

- Nem oranının azalması: Nemin %20 ve altına düşmesi yanma olayını kolaylaştırır. Havadaki nispi nem düştükçe yangıcı maddelerdeki nem oranı da düşer.

! Ülkemizin içinde bulunduğu kuzey yarımkürede yaz aylarında bu üç değer istenmeyen seviyelerde olduğunda, genelde 14:00-17:00 saatleri arasında çıkan yangınlar daha hızla büyürler.

Yangın Davranışlarında Rüzgarın Hızı ve Yönü

Rüzgar öğleye kadar yamaç yukarı, öğleden sonra yamaç aşağı eser.

Karadeniz bölgesinde **lodos (güneybatı)**, Akdeniz bölgesinde **poyraz (kuzey doğu)**, Ege bölgesinde ise hem poyraz hem lodos yangının yayılmasına, büyümesine sebep olabilir.

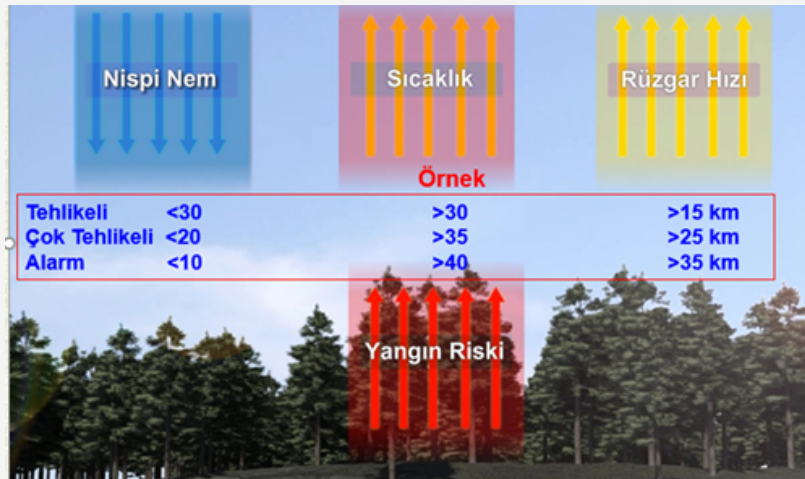
Yıldırım: Orman yangınlarına doğrudan ve rüzgârı etkileyerek etki eder. Doğrudan yangını başlatan bir parametre olduğu için tehlikelidir. Yıldırım öncesi rüzgâr hızı artar, nispi nem azalır. Her mevsimde görülmesine rağmen, bahar ve yaz aylarında meydana gelen yıldırımlar yangın açısından risklidir.

Nem- Sıcaklık – Rüzgar

Özellikle Riskli bölgelerde üç gün önceden tahmin edilerek riske göre gerekli tedbirler alınmalıdır.

Rüzgârın yön ve hızı: Orman yangınlarında en etkili faktördür. Rüzgâr hem direk hem de sıcaklık ve nispi nemi etkileyerek, yangınlarda etkili olur. Estiği yöne bağlı olarak yanıcı maddelerin nem içeriğini artırır veya azaltır. Yangın çıktıktan sonra da yangının seyrini belirler. Rüzgâr hızlı eser ise, ağaç ve dal kırılmalarına, enerji hatlarında kopmalara sebep olarak yangın çıkmasına neden olabilir.

Kuraklık: Uzun süren kuraklık dönemleri, yanıcı maddelerin nem içeriğini azaltacağı için yangın riskini artırır. Üst üste yağışsız geçen 11. günden sonra yangın riski artar.

Yangın Davranışlarında Sıcaklığın Gün İçerisindeki Değişimi

